

BİLİMSEL MAKALE DANIŞMANLARINDAN BEKLENTİLER

Yeşim GÖKÇE KUTSAL , Sevilay KARAHAN

*"Judge others as you would like to be judged yourself".
AV Alexandrov*

GİRİŞ

Danışmanlar bilimsel literatürün oluşumunda en önemli, kapsamlı ve özverili görevi üstlenmişlerdir ve bu uygulamanın alternatifi yoktur (1).Danışmanlık sisteminde makaleler "aynı konudaki meslektaş" veya "konunun iyi bileni" tarafından incelenmektedir. Bazı dergi editörleri gelen bütün yazıları dış danışmanlara gönderirken, bazıları kabul edilme olasılığı en yüksek olanları danışmanlarca değerlendirmeye göndermektedir. Buradaki yaklaşımın ana ilkesi derginin zaten basamayacağı bir yazıyı fazla bekletmeden sonuçlandırmak ve yazara da bu sonucu kısa sürede iletme (2).

Dergilere yayınlanma beklentisi ile gönderilen makalelerin değerlendirilmesi için danışmanların seçimi ve gelen değerlendirme sonuçlarının makale yazarına yansıtılması aşamaları editörün sorumluluğundadır. Eğer danışmanlar akıllıca seçilirse; değerlendirmeler anlamlı olacak ve editör makalenin kabulü ile ilgili olarak kolayca karar verebilecektir. Makalenin kabul edilemeyeceği düşünülüyorsa ve bu konuda hiç kuşku yok ise, bu karar uygun ve anlaşılabilir bir şekilde yazara bildirilir. Danışman eleştirisi çok uzun ve karmaşık ise, yazara makalesini geliştirebilmesi açısından onu yönlendirebilecek olan kısımları gönderilmelidir, dolayısı ile yazara yol gösterici olan, hangi değişikliklerin makalenin kabulü açısından şart olduğunu tanımlayan doküman editörün mektubudur. Eğer minör değişiklikler istenmişse ve bunlar yerine getirilmişse makale yayına kabul edilir. Ciddi bazı revizyon ve değişiklikler istenmişse makalenin düzeltilmiş hali tekrar danışmanlara gönderilip onay istenmelidir. Bu uygulama önemli gecikmelere neden olabileceğinden bu aşamada editöre önemli bir görev düşmektedir. Eğer gerekmiyorsa ve danışman tarafından talep bildirilmemişse her düzeltilmiş makale tekrar danışmanlara gönderilmemelidir (3). Değerlendirmeleri sonucunda editörün beklentisine, derginin amacına ve hedef kitlesinin standartlarına uygun kalitede bir eleştiri yazısı gönderen danışmanlar makale ile ilgili kararın verilmesine çok yardımcı olurlar (4-7). Bu araştırmada süreli yayınlara katkı sunan bilimsel danışmanların temel görevleri ele alınarak, bunlardan hangilerinin öncelikli olduğunun saptanması amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma; Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon (FTR) uzmanlarının bakış açısından bilimsel makale danışmanlarından öncelikli beklentilerin belirlenmesine yönelik olarak elektronik ortamda

Yeşim GÖKÇE KUTSAL , Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon
Anabilim Dalı - ANKARA
ykutsal@hacettepe.edu.tr

Sevilay KARAHAN, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalı - ANKARA
skarahan@hacettepe.edu.tr

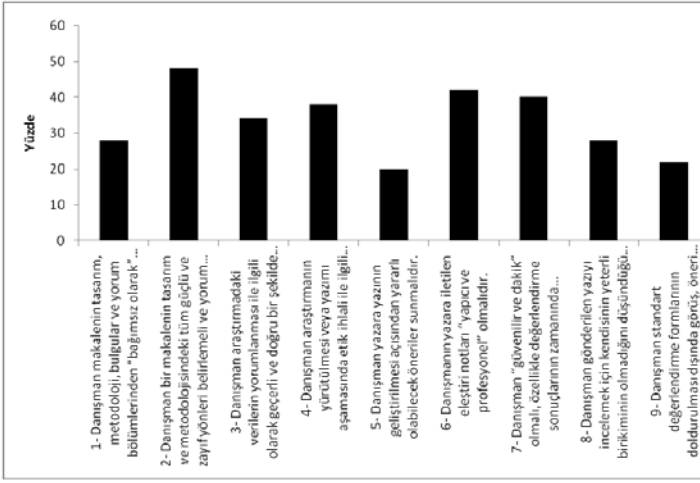
gerçekleştirilmiştir. Bilimsel danışmanlara kendilerinden beklentiler iletilerek, bu görüşler doğrultusunda uygulamaların geliştirilmesi ve sürece katkı sunulması düşüncesinden hareketle kurgulanmıştır. Dünya Tıp Editörleri Birliği (WAME) tarafından tanımlanan danışman görevleri ve beklentiler (8) temel alınarak hazırlanan anket formunda 9 madde yer almış ve hekimlerden “en öncelikli” olduğunu düşündükleri 3 maddeyi “önem sırası” ile bildirmeleri istenmiştir.

FTR mektup listesi adres havuzunda kaydı olan hekimlere e-posta yoluyla gönderilen anket formuna alınan yanıtların değerlendirmesi yapılmıştır. Grup FTR uzmanı hekimlere açıktır ve dili Türkçe’dir. Tanımlayıcı nitelikte olan bu araştırma-ya 50 hekim yanıt vererek katılmıştır.

BULGULAR

Ankete yanıt verenlerin 20 (%40) sinin profesör, 16 (%32)sinin doçent,2 (%4) sinin yardımcı doçent ve 12(%24) sinin uzman olduğu saptanmıştır. Danışman beklentileri ile ilgili sonuçlar Tablo 1 de, beklentilerin dağılımı ise Şekil 1 de verilmiştir.

Beklenti	Sayı	%
1- Danışman makalenin tasarım, metodoloji, bulgular ve yorum bölümlerinden “bağımsız olarak” tüm makalenin güçlü ve zayıf özelliklerine yorum yapmalıdır.	14	28
2- Danışman bir makalenin tasarım ve metodolojisindeki tüm güçlü ve zayıf yönleri belirlemeli ve yorum yapmalıdır.	24	48
3- Danışman araştırmadaki verilerin yorumlanması ile ilgili olarak geçerli ve doğru bir şekilde görüş bildirmeli ve araştırmanın kısıtlılıklarını da mutlaka açıklamalıdır.	17	34
4- Danışman araştırmanın yürütülmesi veya yazımı aşamasında etik ihlali ile ilgili herhangi bir kaygısı varsa mutlaka açıklamalıdır.	19	38
5- Danışman yazara yazının geliştirilmesi açısından yararlı olabilecek öneriler sunmalıdır.	10	20
6- Danışmanın yazara iletilen eleştiri notları “yapıcı ve profesyonel” olmalıdır.	21	42
7- Danışman “güvenilir ve dakik” olmalı, özellikle değerlendirme sonuçlarının zamanında gönderilmesine özen göstermelidir.	20	40
8- Danışman gönderilen yazıyı incelemek için kendisinin yeterli birikiminin olmadığını düşündüğü durumlarda gerekli açıklamayı yaparak, yazıyı zaman geçirmeden editöre iade etmelidir.	14	28
9- Danışman standart değerlendirme formlarının doldurulması dışında görüş, öneri ve yorumlarını da ayrıca detaylı olarak bildirmelidir.	11	22

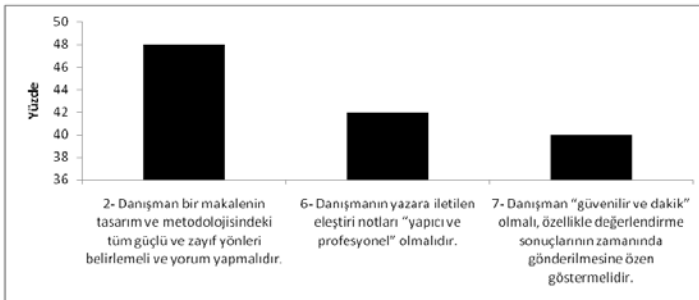

Şekil 1– Danışman beklentilerinin dağılımı

En çok oy alan ilk üç beklenti Tablo 2 ve Şekil 2 de sunulmuş olup, en az oy alarak son sıralara yerleşen beklentiler ise Tablo 3 de dikkati çekmektedir. Ankete yanıt veren profesörlerin, doçentlerin ve uzmanların danışmanlardan öncelikli olarak beklentileri Tablo 4, 5 ve 6 da sunulmuştur. Profesörlerin, doçentlerin ve uzmanların değerlendirmelerinde ilk üç sıradakiler arasında yer alan ortak madde; "Danışman bir makalenin tasarım ve metodolojisindeki tüm güçlü ve zayıf yönleri belirlemeli ve yorum yapmalıdır" (Madde 2) beklentisidir.

Tablo 2 – İlk 3 beklenti

Beklenti	Sayı	%
2- Danışman bir makalenin tasarım ve metodolojisindeki tüm güçlü ve zayıf yönleri belirlemeli ve yorum yapmalıdır.	24	48
6- Danışmanın yazara iletilen eleştiri notları "yapıcı ve profesyonel" olmalıdır.	21	42
7- Danışman "güvenilir ve dakik" olmalı, özellikle değerlendirme sonuçlarının zamanında gönderilmesine özen göstermelidir.	20	40

Şekil 2 – En çok oy alan 3 beklenti

Tablo 3 – Son 3 beklenti

Beklenti	Sayı	Yüzde
5- Danışman yazara yazının geliştirilmesi açısından yararlı olabilecek öneriler sunmalıdır.	10	20
9-Danışman standart değerlendirme formlarının doldurulması dışında görüş, öneri ve yorumlarını da ayrıca detaylı olarak bildirmelidir.	11	22
1-Danışman makalenin tasarım, metodoloji, bulgular ve yorum bölümlerinden “bağımsız olarak” tüm makalenin güçlü ve zayıf özelliklerine yorum yapmalıdır.	14	28
8- Danışman gönderilen yazıyı incelemek için kendisinin yeterli birikiminin olmadığını düşündüğü durumlarda gerekli açıklamayı yaparak, yazıyı zaman geçirmeden editöre iade etmelidir.	14	28

Tablo 4 – Profesörlerin en çok oyladığı 3 beklenti

Beklenti	Sayı	Yüzde
2- Danışman bir makalenin tasarım ve metodolojisindeki tüm güçlü ve zayıf yönleri belirlemeli ve yorum yapmalıdır.	12	60
4- Danışman araştırmanın yürütülmesi veya yazımı aşamasında etik ihlali ile ilgili herhangi bir kaygısı varsa mutlaka açıklamalıdır.	11	55
3- Danışman araştırmadaki verilerin yorumlanması ile ilgili olarak geçerli ve doğru bir şekilde görüş bildirmeli ve araştırmanın kısıtlılıklarını da mutlaka açıklamalıdır.	8	40

Tablo 5 – Doçentlerin en çok oyladığı 3 beklenti

Beklenti	Sayı	Yüzde
6- Danışmanın yazara iletilen eleştiri notları “yapıcı ve profesyonel” olmalıdır.	12,7	5
7- Danışman “güvenilir ve dakik” olmalı, özellikle değerlendirme sonuçlarının zamanında gönderilmesine özen göstermelidir.	8	50
2- Danışman bir makalenin tasarım ve metodolojisindeki tüm güçlü ve zayıf yönleri belirlemeli ve yorum yapmalıdır.	6	37,5

Tablo 6 – Uzmanların en çok oyladığı 3 beklenti

Beklenti	Sayı	Yüzde
2- Danışman bir makalenin tasarım ve metodolojisindeki tüm güçlü ve zayıf yönleri belirlemeli ve yorum yapmalıdır.	6	50
7- Danışman “güvenilir ve dakik” olmalı, özellikle değerlendirme sonuçlarının zamanında gönderilmesine özen göstermelidir.	6	50
1-Danışman makalenin tasarım, metodoloji, bulgular ve yorum bölümlerinden “bağımsız olarak” tüm makalenin güçlü ve zayıf özelliklerine yorum yapmalıdır.	5	41,7
3- Danışman araştırmadaki verilerin yorumlanması ile ilgili olarak geçerli ve doğru bir şekilde görüş bildirmeli ve araştırmacının kısıtlılıklarını da mutlaka açıklamalıdır.	5	41,7

8. Maddede yer alan; “Danışman gönderilen yazıyı incelemek için kendisinin yeterli birikiminin olmadığını düşündüğü durumlarda gerekli açıklamayı yaparak, yazıyı zaman geçirmeden editöre iade etmelidir” önerisi ise iki uzman hekim tarafından “ana beklentilere ek olarak mutlaka yer almalıdır” ibaresi vurgulanarak gündeme getirilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Tüm katılımcılar açısından ilk dört içinde yer alan beklentiler önem sırası ile;

- 1-Danışman bir makalenin tasarım ve metodolojisindeki tüm güçlü ve zayıf yönleri belirlemeli ve yorum yapmalıdır (Madde:2)
- 2-Danışmanın yazara iletilen eleştiri notları “yapıcı ve profesyonel” olmalıdır (Madde:6)
- 3-Danışman “güvenilir ve dakik” olmalı, özellikle değerlendirme sonuçlarının zamanında gönderilmesine özen göstermelidir (Madde:7)
- 4-Danışman araştırmacının yürütülmesi veya yazımı aşamasında etik ihlali ile ilgili herhangi bir kaygısı varsa mutlaka açıklamalıdır (Madde:4)

Etik boyut çalışmaya katılan profesörler açısından “ikinci” sırada yer almakta, doçent ve uzman listelerinin ilk üç sıralamasına ise girmemektedir. Genç hekimlerin bilinçli bir okuyucu olarak makaleleri değerlendirme, eleştirel yaklaşabilme ve dolayısı ile olgunlaşma aşamalarına katkı sunmak üzere düzenlenecek çok yönlü eğitim etkinliklerine gereksinim doğmaktadır. Unutulmamalıdır ki, genç meslektaşlarımızın hepsi geleceğin araştırmacı bilim insanları, yazarları, editörleri ve danışmanları olarak sürece katkıda bulunacak ve bilimsel yayınların geleceğini belirleyeceklerdir (9-11). Bilimsel danışmanların öncelikle etik kaygılara sahip olmaları, ön yargılı olmamaları, ilgi alanlarının ve fikirlerinin çatışma durumunda danışmanlığı üstlenmemeleri, değerlendirmeleri istenen makalelerde herhangi bir etik ihlali olduğunu düşündükleri durumları mutlaka editörün bilgisine sunmaları önerilmektedir (12).

Danışmanlara genel öneriler (1-4,13,14).

- 1- Size gönderilen makaleyi en fazla iki veya üç haftada değerlendiremeyecek iseniz derhal bildiriniz,
- 2- Editörün sizden beklentilerini belirleyiniz. Makalenin orijinalliğinin, güvenilirliğinin, klinik öneminin, o derginin kapsamına, yayın politikasına ve hedef kitlesine uygun olup olmadığı

konusunda titiz davranınız,

3- Kabul edilip edilmeme konusunda tereddüt edilen bir makalenin yayınlanması bir "utanç" değildir, fakat yayınlanabilecek bir makalenin reddedilmiş olması bir dergi için utanılacak bir durumdur. Danışman kendini dominant veya üstün bir pozisyonda hissederek hemen makalenin reddi konusunda fikir beyan etmemelidir. Sonuçta tıp dergilerinin amacı yeniliği veya bilgiyi engellemek değil, insanları bilgilendirmektir.

4- Çok detaycı veya acımasız olmayınız. Yazar bir fikri danışmandan daha farklı bir yol ile açıklamış olabilir. Doğruluğu tartışılmaz olan bir konuda detaylara boğulmayınız ve minör hatalar bulmaya çalışmayınız.

5- Yazar ünlü olabilir veya çalışma çok tanınmış bir merkezden geliyor olabilir, fakat yine de "kötü" makale niteliğindedir. İsimlerden etkilenmemeye çalışınız. Bunun en emin yolu isimlerin ve departman adlarının kapatılmasıdır.

6- Yazara anlamsız sorular yöneltmeyiniz. Örneğin; bakılmadığı kesin olan bir laboratuvar testinin sonuçları ile ilgili verileri istemeye kalkmayınız. Eğer bu testin yapılması mutlaka gerekiyor idi ise makaleyi reddediniz. Aksi takdirde bu konuyu gereksiz yere gündeme getirmeyiniz. Yeni testler veya yeni parametreler önermeye kalkmayınız. Halen var olan makaleyi değerlendirmekle yükümlüsünüz bir sonrakini değil !

7- Detaylara hapsolmayınız. Önce makaleyi bir bütün olarak hızla okuyup değerlendiriniz ve edindiğiniz izlenime önem veriniz. Daha sonra geriye dönerek tekniği ve detayları tekrar gözden geçiriniz.

8- Yazarların görmesini istemediğiniz yorum, öneri, düşünce veya kuşkunuzu mutlaka editöre iletiniz.

9- Her makalenin kabul edilmesini önermek gibi bir davranış sergilemeyiniz. Uzun vadede bu yaklaşım editörde sizin yaptığınız danışmanlık görevi konusunda da bir kuşku oluşmasına neden olacaktır.

10- Yazar ile direkt temas kurmayınız. Eğer dergide danışmanların gizli tutulması gibi bir eğilim var ise bırakınız öyle kalsın.

11- Sonuçta danışmanlar bir derginin gelişmesine önemli oranda katkıda bulunurlar. İsimleri açıklanmamalıdır, fakat isimler açıklanacak gibi davranılmalı ve eleştiriler bu durum göze alınarak yazılmalıdır.

Tıp dergilerinde danışman değerlendirmelerinde sık görülen yetersizlikler (2,12,15):

1- Derginin okuyucu kitlesi için önemli olan kararın verilme aşamasındaki hatalar:

- a- Derginin hedef kitlesi hakkındaki bilginin yetersizliği,
- b- Danışmanın makaledeki konu hakkında kısıtlı görüşe sahip olması,
- c- Konu için çok özel bir ilgi duyulması,
- d- Kişinin kendi çalışmasına atıf yapılmış olmasını görme arzusu,
- e- Karşıt grupların veya kişilerin yayınlarının geciktirilme arzusu, çıkar çatışması,
- f- Yazının önemine karar verebilme konusunda yeterli yeni literatür bilgisine sahip olmamak,
- g- Yani fikirlere direnme, ön yargılı yaklaşım,
- h- Adı henüz duyulmamış yeni yazarların çalışmalarına karşı yanlı tutum,

2- Bilimsel kalite kararının verilmesi aşamasındaki hatalar:

- a- Makalede sorulan soruyu yanıtlayacak yeterli araştırma planı yapıldığına karar verilmesinde yetersizlik,
- b- İstatistik yöntemler, uygun kullanımları ve bulguların anlamı konularında sınırlı bilgiye sahip olunması,
- c- Ölçüm ve değerlendirme yöntemlerinin (laboratuvar, radyolojik, psikolojik v.b.) yeterliliği konusunda eksik bilgiye sahip olunması,

3- Kararların takdimi ve uygulanması aşamasında görülen hatalar:

- a- Makalenin değerlendirilmesine yeterince zaman ayrılmaması.
- b- Kararı etkileyecek öğeleri önemine göre sıralamada yetersizlik.

Danışman değerlendirmelerini ve derginin işleyişini iyileştirmek için öneriler (1,3):

- 1- Danışmanların yeteneklerinin, ilgi ve uzmanlık alanlarının iyi bilinmesi,
- 2- Daha genç, dinamik ve istekli danışman seçilmesi,
- 3- Özel bazı konuları içeren makalelerin değerlendirilmesi için kurallar belirlenmesi,
- 4- Klinik araştırmalar ve diğer tip araştırmalar için ayrı kurallar konulması,
- 5- Derleme makaleler için kuralların belirlenmesi,
- 6- Standartlara uygun danışman değerlendirme formlarının hazırlanması,
- 7- Danışmanlardan gelen değerlendirmelerin niteliklerine ve kalitelerine göre kaydının tutulması,
- 8- Her yılın sonunda danışman isimlerinin dergide topluca yayınlanması,
- 9-En iyi danışmanlık yapanlara her yıl takdir ve teşekkür yazısı gönderilmesi,
- 10-Aynı danışmana çok sık olarak, ardı sıra makale gönderilmemesi,
- 11-Dergi yazarlarından geri bildirimler alınarak danışmanlık sisteminin iyileştirilmesi için uyarlamalar yapılması.

Her ne kadar bazı araştırmacılar danışmanlık sisteminin gecikmelere neden olduğunu ve araştırmalardaki bilimsel sahtekarlığı önleyemediğini ifade etmekteyse de, çoğu zaman sistemin yararlılığı konusunda fikir birliğine varılmaktadır (16).

Danışmanlık sisteminin çoğu kez göz ardı edilen en önemli fonksiyonu makalenin yazılımı aşamasındaki katkıları ve etkileridir (17). Deneyimli ve bilinçli bilim insanları makalelerini hazırlarken danışmaların beklentilerine uygun olarak yazmaya özen gösterirler.

Danışmanlar bilimsel literatürün oluşumunda en önemli, kapsamlı ve özverili görevi üstlenmişlerdir ve süreli yayınların standardının yükseltilmesine yönelik olarak geliştirilen bu sistem şu an için en geçerli ve kabul gören yoldur. Danışman seçiminde kişilerin sadece istekli değil konusunda uzman ve yetenekli kişiler olması ön planda tutulmalıdır. Değişik konularda uzmanlaşmış kişilere görüş sorulması ve danışma kurulunun da mümkün olduğunca geniş tutulması çarpıcı, yeni ve değişik çalışmaların yayınlanabilmesine olanak tanıyacak ve bir anlamda hedef kitlenin genişlemesine de yardımcı olacaktır. Dolayısı ile bilimsel dergilerdeki danışman sistemi günümüzde modern bilimin yapı taşlarından biridir denebilir (4). Bir derginin bilimsel standardı ve kalitesi, editörün olduğu kadar, danışmanların da dergiye yayınlanması talebi ile gönderilen makaleleri inceleyip değerlendirirken verdikleri emek ve harcadıkları zaman ile doğru orantılıdır (18,19).

TEŞEKKÜR

Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon hekimleri mektup listesi yolu ile çalışmaya katkı sunan meslektaşlarımıza teşekkürü borç biliriz.

KAYNAKLAR

- 1-Alexandrov AV, Hennerici MG, Norrving B.Suggestions for reviewing manuscripts. *Cerebrovasc Dis.* 2009;28(3):243-6.
- 2-Gökçe Kutsal Y:Editör gözüyle danışmanlık. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık, Ankara, TÜBİTAK, 2003,s:13-28.
- 3-Gökçe Kutsal Y: Editörün katkı ve sorumlulukları. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2006, Ankara, TÜBİTAK, 2006,s:67-72.
- 4-Gökçe Kutsal Y: Ulusal süreli yayınlarda danışmanlık sistemi. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2006, Ankara, TÜBİTAK, 2006,s:107-9.
- 5-Gökçe Kutsal Y: Evrensel bilimin paylaşımı. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2005, Ankara, TÜBİTAK, 2005,s:3-5
- 6-Aslan D, Yılmaz O,Arda B, Özmen M, Akkoç C,Gökçe Kutsal Y, Onuncu yılında Türk Geriatri Dergisi.. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2008, Ankara,TÜBİTAK, 2008,s:175-181.
- 7-Aslan D,Gökçe Kutsal Y: Hekimlerin derleme makaleler ile ilgili görüşleri. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2006, Ankara, TÜBİTAK, 2006,s:110-11.
- 8-World Association of Medical Editors: Publication Ethics Policies for Medical Journals : <http://www.wame.org/resources/publication-ethics-policies-for-medical-journals>. Erişim tarihi: 1 Ekim 2009.
- 9-Gökçe Kutsal Y, Atalay A, Özçakar L. İdeal bilimsel dergi. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2004, Ankara, TÜBİTAK, 2004,s:245-49
- 10-Gökçe Kutsal Y:Kurgudan yayına bilimsel araştırma. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2008, Ankara,TÜBİTAK, 2008,s:83-86.
- 11-Gökçe Kutsal Y,Karahan S. Bilimsel dergilere ve makalelere genç bakış. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2008, Ankara,TÜBİTAK, 2008,s:166-174.
- 12-Rumboldt Z.Some hints about the reviewers' ethical dilemmas. *Acta Med Croatica.* 2008 Dec;62(5):443-6.
- 13-Brazeau GA, Dipiro JT, Fincham JE, Boucher BA, Tracy TS.Your role and responsibilities in the manuscript peer review process. *Am J Pharm Educ.* 2008 Jun 15;72(3):69.
- 14-Provenzale JM, Stanley RJ.A systematic guide to reviewing a manuscript.*J Nucl Med Technol.* 2006 Jun;34(2):92-9.
- 15-Gibson M, Spong CY, Simonsen SE, Martin S, Scott JR.Author perception of peer review. *Obstet Gynecol.* 2008 Sep;112(3):646-52.
- 16-Mahawar KK, Kejarawal D, Malviya A, Birla R, Viswanath YK.Peer review practices in biomedical literature: a time for change? *Asian J Surg.* 2009 Oct;32(4):240-6.
- 17-Matías-Guiu J, García Ramos R.Improvement and decision-making process of an article. *Neurologia.* 2009 Jul;24(6):353-8.
- 18-Gökçe Kutsal Y: Editör sorumluluğu. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2004, Ankara, TÜBİTAK, 2004,s:135-42.
- 19-Gökçe Kutsal Y,Korkmaz N. Ulusal süreli yayınlara eleştirel bakış. In: Yılmaz O (Ed):Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık -2005, Ankara, TÜBİTAK, 2005,s:339-45

